

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Siviilioikeudelliset Menettelyt](#) > [Todistelu](#) > [Spain](#)

Todistelu

Sisällön tuottaja:



European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Espanja

1 Todistustaakka

Oikeuden vahvistaminen tuomioistuimessa edellyttää väitteiden toteen näyttämistä. Tätä varten suoritetaan prosessitoimia, joiden muoto ja määräajat ovat säänneltyjä.

Menettelyyn osallistuvien asianosaisten on näytettävä toteen seikat, joita he esittävät väitteidensä ja vaatimustensa tueksi. Kantajan on siis näytettävä toteen kanteen perusteena olevat seikat, ja vastaajan on näytettävä toteen seikat, jotka estävät tai kumoavat kanteen perusteena olevien seikkojen oikeudelliset vaikutukset tai heikentävät niitä.

Näytön puutteen kielteiset vaikutukset kohdistuvat asianosaiseen, jolla on todistustaakka. Jos asianosainen ei siis ennen tuomion tai muun ratkaisun antamista ole näyttänyt toteen vaatimustensa perusteiksi esittämiään seikkoja, tuomioistuimen on hylättävä vaatimukset. Kun tuomioistuin arvioi, onko jommankumman asianosaisen esittämä näyttö tietystä seikasta puutteellista, se ottaa huomioon, miten helppoa tai vaikeaa asianosaisen on ollut näyttää kyseinen seikka toteen.

On olennaisen tärkeää arvioida etukäteen mahdollisuuksiaan näyttää toteen seikat, joihin tuomioistuimelle esitettävät vaatimukset perustuvat. Näin välttyy hukkaamasta aikaa ja rahaa (oikeudenkäyntikulut), jos käykin ilmi, ettei kannetta kannata nostaa. Tästä syystä on tarpeen olla ainakin yleisellä tasolla tietoinen todistelua koskevan sääntelyn perussisällöstä.

1.1 Mitkä ovat todistustaakkasäännöt?

Espanjan oikeudessa todistelumenettelyistä säädetään 7. tammikuuta 2000 annetun [siviiliprosessilain 1/2000 \(Ley de Enjuiciamiento Civil\)](#) II niteen I osan V ja VI luvussa (281–386 §). Siviiliprosessilain johdanto-osan XI kohdassa esitetään yleisiä huomautuksia todistelusta. Nämä voivat olla hyödyksi niille, jotka etsivät tietoa siitä, millaisena todistelu näyttäytyy Espanjan lainsäädännössä. Joissakin menettelyissä, esimerkiksi alaikäisiä koskevissa menettelyissä tai perheoikeudellisissa asioissa, todisteluun sovelletaan yleissäännöksistä poikkeavia erityissäännöksiä. Tietyissä laeissa, jotka koskevat kuluttajien tai syrjinnälle alttiiden ryhmien (kuten työntekijöiden) oikeuksia ja niiden suojelua, todistustaakka tiettyjen seikkojen osoittamisesta on vastapuolella (esimerkiksi työnantajalla). Tällaisia lakeja ovat [16. marraskuuta 2007 annettu kuninkaallinen asetus 1/2007 kuluttajien ja käyttäjien suojasta annetun yleisen lain uudelleenlaatimisesta](#) ja [12. heinäkuuta 2022 annettu laki 15/2022 yhdenvertaisesta kohtelusta ja syrjimättömyydestä](#).

Myös muutoksenhakuasteessa voidaan esittää todisteita. Tällöin on oltava kyse todisteista, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perusteetta kieltäytynyt vastaanottamasta tai joita ei ole voitu esittää ensimmäisessä oikeusasteessa asianosaisesta riippumattomista syistä. Muutoksenhakutuomioistuin voi kuitenkin aina kuulla alaikäisiä perheoikeudellisissa asioissa.

1.2 Onko olemassa sääntöjä, joiden nojalla tiettyjä tosiseikkoja pidetään sellaisina, ettei niiden

toteen näyttäminen ole tarpeen? Millaisissa tapauksissa? Onko tiettyjen olettamusten kumoaminen mahdollista esittämällä vastatodistelua?

Teoriassa on perinteisesti erotettu toisistaan tosiseikkoja koskeva näyttö ja oikeuskysymyksiä koskeva näyttö. Käytännössä oikeuskysymyksiin liittyen ei kuitenkaan tarvitse esittää näyttöä, sillä tuomarin on tunnettava lain sisältö. Poikkeuksen muodostaa vieraan maan laki, josta voidaan esittää näyttöä. Vieraan maan lakia koskevasta näytöstä säädetään [kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä siviilioikeudellisissa asioissa annetussa laissa \(Ley de Cooperación jurídica internacional en materia civil\)](#). Kyseisen lain mukaan tuomioistuin voi pyytää vieraan maan lakia koskevaa selvitystä yleensä Espanjan keskushallinnon viranomaisen kautta. Jos vieraan maan lain sisältöä ei näytetä toteen, voidaan soveltaa Espanjan oikeutta. Tuomioistuin tosin käyttää tätä mahdollisuutta vain poikkeustapauksissa.

Yleisesti tunnettuja seikkoja ei ole välttämätöntä todistaa, kuten ei myöskään seikkoja, joista asianosaiset ovat yksimielisiä, paitsi jos heillä ei ole määräämisvaltaa oikeudenkäynnin kohteena olevan asian suhteen. Tällaisia ovat esimerkiksi henkilöiden oikeustoimikelpoisuutta, lapsen ja vanhemman välistä oikeudellista sidettä, avioliittoa ja alaikäisiä koskevat prosessit.

Laissa vahvistetut oletamat vapauttavat asianosaisen esittämästä näyttöä sellaisesta oletetusta tosiseikasta, joka on hänen itsensä kannalta edullinen. Tällaisia oletamia vastaan voidaan esittää näyttöä, ellei sitä ole nimenomaisesti kielletty laissa. Esimerkkinä tällaisista oletamista voidaan mainita avioliiton aikana kertyneen omaisuuden yhteisomistusta koskeva oletama, joka pätee, ellei omaisuuden osoiteta kuuluvan yksin aviomiehelle tai aviovaimolle; oletama puolisojen asumisesta yhdessä taikka oletama kadonneen henkilön elossa olemisesta aina siihen asti, kun hänet julistetaan kuolleeksi.

Yleisesti voidaan todeta, ettei kantaja vapaudu vaatimustensa perusteeksi esittämiensä seikkojen todistustaakasta, vaikka kanteeseen ei vastattaisi tai vastaaja ei saapuisi oikeuteen. Tuomioistuin voi kuitenkin muutamissa poikkeustapauksissa ratkaista asian kantajan hyväksi, ellei vastaaja vastusta vaatimuksia. Jos kanteeseen ei ole vastattu, tuomioistuin voi määrätä vaatimukset täytäntöönpantaviksi. Tällaisia poikkeustapauksia ovat esimerkiksi maksujen laiminlyöntiin perustuvat häätötuomiot ja maksamismääräykset.

1.3 Missä määrin oikeuden on vakuutettava jostakin tosiseikasta voidakseen perustaa tuomionsa tällaisen tosiseikan olemassaoloon?

Asianosaisten kanteessa ja vastineessa esittämät seikat on näytettävä toteen, ja tuomioistuimen on arvioitava ne tapauksen olosuhteiden perusteella. Tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki esitetyt todisteet ja niiden luonne (julkisella asiakirjalla on eri todistusarvo kuin asianosaisen lausumalla). Näytön arviointi ja perusteet, joiden pohjalta tuomioistuin tekee tiettyjä päätelmiä, on esitettävä tuomiossa. Suoran näytön lisäksi otetaan huomioon myös epäsuora näyttö. Epäsuorassa näytössä tuomioistuin voi olettaa hyväksytyin ja täysin todistetun seikan perusteella jonkin toisen seikan pitävän paikkansa edellyttäen, että näiden seikkojen välillä on täsmällinen ja suora yhteys. Tuomioistuin esittää ratkaisussaan, miten todistetun seikan avulla päädyttiin oletettuun seikkaan.

2 Todisteiden vastaanottaminen

2.1 Edellyttääkö todisteiden vastaanottaminen aina asianosaisen pyyntöä, vai voiko tuomari tietyissä tapauksissa hankkia todisteita oma-aloitteisesti?

Siviilioikeudenkäyttöä sääntelevän periaatteen mukaisesti asianosaisten on esitettävä tuomioistuimelle todisteet, joilla ne pyrkivät perustelemaan väitteensä menettelyssä. Tuomioistuin voi kuitenkin viran puolesta määrätä, että tietynlaisia todisteita voidaan vastaanottaa vain tietyissä laissa säädetyissä tapauksissa. Jos tuomioistuin arvioi, että asianosaisten varsinaista oikeudenkäyntiä edeltävän valmistelustunnon aikana esittämät todisteet eivät ole riittäviä kiistanalaisten seikkojen selvittämiseksi, tuomioistuin voi ilmaista asianosaisille, mitä seikkaa koskeva näyttö on riittämätöntä, ja ilmoittaa samalla, mitä näyttöä asianosaiset voisivat esittää.

Kun kyseessä on henkilöiden oikeustoimikelpoisuutta, lapsen ja vanhemman välistä oikeudellista sidettä, avioliittoa tai alaikäisiä koskeva menettely, tuomioistuin voi määrätä asianosaisen esittämään minkä tahansa todisteen, jonka katsoo olevan tarpeellinen asian ratkaisemisen kannalta menettelyn tyypin mukaisesti.

Asianosaisten tai syyttäjän pyytämällä todisteilla ei ole tähän vaikutusta.

2.2 Mitä seuraa sen jälkeen, kun asianosaisten pyyntö todisteiden vastaanottamisesta on hyväksytty?

Kun suullisen menettelyn (= enintään 6 000 euron arvoiset vaatimukset tai tietyt asiat, kuten häädöt) istuntopäivänä ehdotetaan todisteiden vastaanottamista ja pyyntö hyväksytään, tuomari ottaa todisteet vastaan heti osana suullista käsittelyä.

Kun todisteiden esittäminen on hyväksytty tavanomaisen oikeudenkäynnin (= yli 6 000 euron arvoiset vaatimukset tai tietyt asiat, kuten perusoikeusasiat) valmisteluistunnossa, jossa ratkaistaan myös oikeudenkäyntimenettelyä koskevat kysymykset, tuomioistuin vahvistaa varsinaisen istuntopäivän, jolloin myös todisteet otetaan vastaan. Asianosaiset kutsutaan antamaan lausumansa, ja todistajat, joita asianosainen ei itse pysty tuomaan paikalle, kutsutaan kuultaviksi. Myös asiantuntijoita voidaan kutsua kuultavaksi, jos asianosaiset haluavat selvennyksiä tai selityksiä esitettyihin lausuntoihin. Jos asianosaiset eivät ole pystyneet liittämään kanteeseen ja vastineeseen tiettyjä asiakirjoja, niitä pyydetään virallisesti kyseisiä asiakirjoja säilyttäviltä elimiltä, jos kyseiset asiakirjarekisterit on nimetty. Jos todistetta ei voida esittää oikeudenistunnossa (kuten tietyn paikan katselmus), se tehdään ennen kyseistä istuntoa. Jos valmisteluistunnossa hyväksytään ainoastaan asiakirjatodisteita eikä näitä asiakirjoja ole riitautettu tai jos esitetään asiantuntijalausunto eikä yksikään asianosainen ole pyytänyt asiantuntijaa olemaan läsnä valmisteluistunnossa, tuomioistuin antaa päätöksensä valmisteluistunnon jälkeen eikä varsinaista istuntopäivää ole tarpeen vahvistaa.

Yleissääntönä on, että todisteet esitetään asiaa tutkivalle tuomarille tai tuomioistuimelle myös siinä tapauksessa, ettei todistaja asu sen tuomioistuimen tuomiopiirissä, vaan joutuu matkustamaan tuomioistuimeen sinä päivänä, jona hänet on kutsuttu kuultavaksi. (Todistajalla on kuitenkin oikeus vaatia tuomioistuimen kanslian vahvistamaa asianmukaista korvausta hänet kutsuneelta asianosaiselta rajoittamatta jutun voittaneen asianosaisten myöhempää oikeutta vaatia vastapuolta korvaamaan oikeudenkäyntikulut.) Todisteet voidaan vastaanottaa myös videoyhteydellä. Näissä tapauksissa todistajaa, asianosaista tai asiantuntijaa kuullaan heidän kotipaikkansa tuomioistuimen avustuksella. Muissa EU-maissa asuvien todistajien tai asiantuntijoiden vastakuulustelu videoyhteyksin tapahtuu [25. marraskuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen \(EU\) 2020/1783](#) mukaisesti. Kolmansissa maissa asuvien todistajien tai asiantuntijoiden osalta taas noudatetaan [kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä annettua lakia](#) ja voimassa olevia yleissopimuksia tai muita sopimuksia.

Vain poikkeustapauksissa (esimerkiksi huomattavan etäisyyden vuoksi) voidaan pyytää toisen tuomioistuimen apua, jotta todistajaa voidaan kuulla hänen asuinpaikkansa tuomioistuimessa. Tällaisissa tapauksissa joko lähetetään toiselle tuomioistuimelle (kansallisen tason) kirjallinen pyyntö tai hyödynnetään tuomioistuinten välistä kansainvälistä yhteistyötä koskevilla säännöillä säädettyä menettelyä. Valittu menettely riippuu siitä, missä tuomioistuimessa todistajanlausunto on määrä ottaa vastaan. Viimeksi mainitussa tapauksessa asianosaiset toimittavat esitettävät kysymykset kirjallisesti.

2.3 Millaisissa tapauksissa oikeus voi evätä asianosaisten esittämän pyynnön todisteiden vastaanottamisesta?

Kiistattomia seikkoja koskevia todisteita ei oteta vastaan, kuten ei myöskään todisteita, jotka eivät liity menettelyssä käsiteltävään asiaan tai jotka eivät oikeudenmukaisten ja luotettavien sääntöjen ja kriteerien perusteella auta selvittämään kiistanalaisia seikkoja. Milloinkaan ei hyväksytä todistelukeinoja tai -tapaa, joka on laissa kielletty, joka on vastoin perusoikeuksia tai jossa pyydetään tuomioistuimen apua asianosaisten saatavilla olevien asiakirjojen saamiseksi.

Pääsääntöisesti muut kuin asiakirjatodisteet on esitettävä suullisen menettelyn aikana tai varsinaista oikeudenkäyntiä edeltävässä valmisteluistunnossa. Jälkikäteen esitettyjä todisteita ei oteta vastaan.

Oikeustoimikelpoisuutta, perheoikeudellisia asioita tai alaikäisiä koskeissa menettelyissä voidaan esittää uusia seikkoja kantajan ja vastaajan esittämien lausumien jälkeen. Erityisesti niitä voidaan esittää muutoksenhakuasteessa, kun annetusta tuomiosta valitetaan tai valitukseen vastataan. Tällöin voidaan esittää uusia todisteita edellyttäen, ettei tuomioharkinta ole alkanut. Muissa menettelyissä on mahdollista esittää uusia todisteita, jos todisteiden esittämisen määräajan jälkeen ilmenee merkittäviä uusia seikkoja. Näissä tapauksissa asianosaiset voivat tuoda kyseisesti seikat tuomioistuimen tietoon kirjallisesti ja lisäksi pyytää todisteiden

vastaanottamista, jos toinen asianosainen ei tunnusta seikkaa todeksi.

2.4 Mitä erilaisia todistelukeinoja on olemassa?

Oikeudenkäynnissä käytettäviä todistelukeinoja ovat asianosaisten kuuleminen, julkiset asiakirjat, yksityiset asiakirjat, asiantuntijalausunnot, katselmus, todistajien kuuleminen ja puheen, äänen ja kuvan toistamiseen sopivat välineet sekä välineet, joihin voidaan tallentaa ja joista voidaan tunnistaa ja toistaa oikeudenkäynnin kannalta olennaisia puhetta, tietoja, numeroita ja matemaattisia laskutoimituksia kirjanpito- tai muuta tarkoitusta varten.

2.5 Millä tavoin todisteita voidaan ottaa vastaan todistajilta? Tapahtuuko se eri tavoin kuin todisteiden vastaanottaminen asiantuntijoilta? Mitä sääntöjä sovelletaan kirjallisiin todistajanlausuntoihin ja asiantuntijalausuntoihin?

TODISTEIDEN VASTAANOTTAMINEN TODISTAJILTA - Kanteessa tai vastineessa ei tarvitse mainita todistajia, sillä suullisessa menettelyssä kummankin asianosaisten on saavuttava istuntopäivänä paikalle niiden henkilöiden kanssa, joiden on tarkoitus todistaa istunnossa. Asianosaisten on pyydettävä tuomioistuinta kutsumaan oikeudenkäyntiin ne todistajat, joita asianosaiset eivät pysty tuomaan oikeuteen itse. Tällaisten henkilöiden on tultava paikalle kolmen päivän kuluessa todistajakutsun vastaanottamisesta. Tavanomaisessa oikeudenkäynnissä todistajat nimetään valmisteluistunnossa, jossa määritetään oikeudenkäyntimenettelyä koskevien seikkojen lisäksi asiassa kiistanalaiset seikat sekä esitetään ja hyväksytään näihin liittyviä todisteita.

Todistajanlausunto on aina suullinen, ja se annetaan istuntopäivänä (samoin menetellään asiantuntijoilta pyydettyjen aiheelliseksi katsottujen selvitysten suhteen). Tähän todistajien kuulemisesta koskevaan sääntöön on kuitenkin yksi poikkeus: jos prosessin kannalta olennaisista seikoista on tärkeää saada selvitys oikeushenkilöiltä tai julkisoikeudellisilta yhteisöiltä, mutta ei ole tarpeen kuulla asiassa tiettyjä luonnollisia henkilöitä. Suullisen todistelun sijasta yhteisölle toimitetaan tällöin kysymykset, joihin asianosaiset pyytävät vastausta ja jotka tuomioistuin toteaa aiheellisiksi. Vastaus annetaan kirjallisesti.

ASiantuntijalausunnot - Asiantuntijalausunto annetaan aina kirjallisena. Asianosaiset voivat kuitenkin päättää lausunnon antamisen ja vastapuolen lausuntoon tutustumisen jälkeen, pitävätkö he tarpeellisena, että asiantuntija osallistuu oikeudenkäyntiin tarvittavien selvennysten ja selitysten antamiseksi.

Jos jompikumpi asianosaisista haluaa käyttää hyväkseen asiantuntijatodistelua, heidän on toimitettava vaatimuksiaan tukeva asiantuntijalausunto. Jos tämä ei ole mahdollista, asianosaisten on ilmoitettava lausunnot, jotka hän haluaa esittää kantansa tueksi. Lausunnot on esitettävä heti, kun ne ovat asianosaisten saatavilla ja joka tapauksessa viisi päivää ennen varsinaista oikeudenkäyntiä edeltävää valmisteluistuntoa tai viisi päivää ennen suulliseen menettelyyn istuntopäivää. Kanteen ja vastineen esittäessään asianosaiset voivat kuitenkin pyytää tuomioistuimen asiantuntijan nimeämistä. Tällöin asiantuntijalausunto annetaan myöhemmin (yleensä valmisteluistunnon ja varsinaisen istuntopäivän väliin jäävän ajanjakson aikana, joskin riittävän varhain, jotta asianosaiset voivat tutustua siihen ennen istuntoa).

Todistajan ja asiantuntijan välimuoto, niin sanottu asiantuntijatodistaja, on todistaja, joka pystyy antamaan tietoja menettelyyn liittyvistä teknisistä kysymyksistä. Tavallisesti asiantuntijatodistajat laativat kanteeseen tai vastineeseen liitetyt selvitykset, joka ovat asiakirjatodisteita, eivät asiantuntijalausuntoja.

2.6 Onko joillakin todistelukeinoilla suurempi painoarvo kuin toisilla?

Kyllä on. Julkinen asiakirja antaa täyden näytön siinä dokumentoidusta tosiseikasta, toimesta tai asiailasta, sen laatimispäivämäärästä sekä siinä mainittujen notaarien ja muiden laatijoiden henkilöisyydestä. Jos julkisen asiakirjan aitous riitautetaan, sitä verrataan alkuperäiseen asiakirjaan tai se pyritään todistamaan oikeaksi, oli alkuperäinen asiakirja missä tahansa. Edellä esitetystä huolimatta vanhat viralliset asiakirjat, joista ei ole notaarin merkintää, ja mikä tahansa muu virallinen asiakirja, josta ei ole alkuperäiskappaletta tai rekisteriä, johon sitä voitaisiin verrata tai jonka avulla se voitaisiin todistaa oikeaksi, antavat täyden näytön tuomioistuimessa niiden todenperäisyyttä erikseen todentamatta tai alkuperäiseen vertaamalla, ellei toisin todisteta tai ellei mahdollisessa käsiala-analyyysissä muuta ilmene.

Myös yksityiset asiakirjat antavat täyden näytön oikeudenkäynnissä, ellei asianosainen, jota vastaan ne esitetään, riitautaa niitä. Jos yksityinen asiakirja riitautetaan, asiakirjan esittänyt asianosainen voi pyytää käsiala-

analyysiä tai muuta näyttöä asiakirjan aitouden vahvistamiseksi. Jos yksityisen asiakirjan aitoutta ei pystytä todistamaan, asiakirjaa arvioidaan terveen järjen perusteella, kuten myös muita selvitettäviä todisteita. Jos riitautettu asiakirja osoittautuu aidoksi, on asiakirjan riitauttanut asianosainen määrättävä paitsi korvaamaan riitauttamisesta aiheutuneet kulut, myös maksamaan sakkorangaistuksen.

Elleivät muiden todisteiden arvioinnin tulokset ole ristiriidassa tämän kanssa, tuomioissa pidetään varmoina niitä seikkoja, jotka yksi asianosainen on tunnustanut varmoiksi asianosaisten lausumassa, jos kyseinen asianosainen on ollut niihin henkilökohtaisesti osallisena ja seikkojen vahvistaminen varmoiksi on täysin hänen etunsa vastaista.

2.7 Onko tiettyjen tosiseikastojen todistaminen sidottu määrätynlaiseen todistelumenettelyyn?

Lähtökohtaisesti ei ole olemassa sääntöä siitä, mitä todisteita on käytettävä konkreettisten seikkojen todistamiseksi. On esimerkiksi loogista ajatella, että asianosaisten välisen kauppasuhteen johdosta nostetun maksukanteen kohdalla saatavan olemassaolo tai suorittaminen selvitetään käytännössä asiakirjanäytön perusteella.

Asiantuntijalausunto on puolestaan tarpeen silloin, kun tarvitaan tieteellistä, taiteellista, teknistä tai käytännön tietoa asiaan liittyvien tosiseikkojen tai olosuhteiden arvioimiseksi tai niihin liittyvän varmuuden saamiseksi.

2.8 Velvoittaako laki todistajat todistamaan?

Oikeuteen kutsutuilla todistajilla on velvollisuus osallistua ilmoitettuun istuntoon, ja tämän velvollisuuden laiminlyönnistä rangaistaan viiden päivän kuulemisajan jälkeen 180–600 euron sakkorangaistuksella. Jos todistaja ei saavu paikalle toisellakaan kerralla, seuraamuksena ei ole enää sakko, vaan todistaja voi joutua rikosvastuuseen oikeuden halventamisesta. Todistajaa varoitetaan asiasta.

2.9 Millaisissa tilanteissa todistajat voivat kieltäytyä todistamasta?

Poikkeuksen muodostaa todistaja, joka on asemansa tai ammattinsa puolesta velvollinen pitämään salassa kuulustelun kohteena olevat seikat. Todistaja on tällöin ilmoitettava syynsä jättää todistamatta. Tuomioistuimien arvioi todistamisesta kieltäytymisen perusteet ja ratkaisee, kuullaanko todistajaa vai voidaanko tämä vapauttaa todistamisesta. Jos todistaja vapautetaan todistamisvelvollisuudesta, asiasta tehdään merkintä istuntopöytäkirjaan.

Jos todistaja väittää kuulusteltavien seikkojen liittyvän laissa luottamukselliseksi tai salaiseksi julistettuun tai luokiteltuun aineistoon, tuomioistuimien pyytää oikeudenhoidon edun kannalta tarpeellisiksi katsomissaan tapauksissa omasta aloitteestaan toimivaltaiselta elimeltä virallisen asiakirjan, jossa vahvistetaan aiheen luottamuksellisuus. Kun tuomioistuimien on tarkistanut luottamuksellisuutta tai salassapitoa koskevan väitteen perusteet, se määrää asiakirjan liitettäväksi oikeudenkäyntiasiakirjoihin varustettuna merkinnällä siitä, että kysymykset kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin.

Lisäksi tuomioistuimien on tiedusteltava todistajalta ennen lausunnon antamista tämän henkilökohtaisista olosuhteista (asianosaisten sukulainen, ystävä tai vihemies, henkilökohtainen intressi asiassa jne.). Asianosaiset voivat esittää todistajan vastauksen perusteella tuomioistuimelle huomautuksia tämän puolueettomuudesta.

2.10 Voidaanko todistamisesta kieltäytyvää henkilöä rangaista tai pakottaa hänet todistamaan?

Todistajilla on velvollisuus saapua oikeuteen tuomioistuimien kutsusta ja antaa todistajanvala tai -vakuutus. Todistajaa on varoitettava vääriin valaan syyllistymisen siviilioikeudellisista seuraamuksista. Todistusvelvollisuus perustuu Espanjan siviiliprosessilain 366 §:ään. Jos todistaja kieltäytyy todistamasta, hän voi syyllistyä tuomioistuimien määräyksen noudattamatta jättämiseen ja hänelle voidaan määrätä sakkorangaistus. Jos teko on vakava, voidaan kieltäytyminen katsoa rikokseksi.

2.11 Onko olemassa henkilöryhmiä, joita ei voida kuulla todistajina?

Todistajana voi olla kuka tahansa henkilö, paitsi jos kyseessä olevista seikoista voi saada tiedon ainoastaan aistinvaraisesti ja henkilöllä on pysyvästi alentunut kognitiivinen toimintakyky tai pysyvä aistivamma (esim. näkö- tai kuulovamma).

Todistaja voi olla alle 14-vuotias, jos tuomioistuin katsoo hänen olevan riittävän kypsä tuntemaan totuuden ja todistamaan totuudenmukaisesti.

Espanjan oikeudessa klassisella todistajan käsitteellä tarkoitetaan luonnollista henkilöä. Tämä ei kuitenkaan estä oikeushenkilöiden oikeudellisten edustajien esiintymistä oikeudessa todistajina antamassa tietoa seikoista, jotka he ovat kyseisessä ominaisuudessa saaneet tietoonsa. Oikeushenkilöille ja julkisoikeudellisille yhteisöille on annettu nimenomaisesti mahdollisuus antaa tuomioistuimelle tietoja kirjallisesti edellä esitetyllä tavalla (Espanjan siviiliprosessilain 381 §).

2.12 Mikä on tuomarin ja asianosaisten asema todistajainkuulustelussa? Millä edellytyksillä todistajaa voidaan kuulla käyttämällä hyväksi erilaisia teknisiä apuneuvoja, kuten videoneuvottelua?

Asianosaisten asianajajat esittävät suoraan tuomioistuimen hyväksymät kysymykset. Todistajan kuulemista ehdottaneen asianosaisten asianajaja aloittaa. Kun todistajan kuulemista esittänyttä asianosaista edustavan asianajajan kysymyksiin on vastattu, muiden asianosaisten asianajajat voivat esittää todistajalle vapaassa järjestyksessä uusia kysymyksiä, joita he pitävät hyödyllisinä tosiseikkojen selvittämiseksi. Myös tuomari voi kuulustella todistajaa selvennysten ja lisätietojen saamiseksi.

Jos todistajan lausuma on pahasti ristiriidassa aiemmin kuullun todistajan tai asianosaisten lausuman kanssa, tuomioistuin voi omasta aloitteestaan tai jonkin asianosaisten pyynnöstä määrätä, että todistaja ristikuulustellaan yhdessä aiemmin kuullun todistajan tai asianosaisten kanssa.

Todistajaa voidaan pyynnöstä kuulla videoneuvottelun välityksellä, jos tuomioistuin suostuu tähän. Lausunto voidaan antaa videoneuvottelun välityksellä silloin, kun se on asiaan liittyvien olosuhteiden vuoksi sopivin ja kohtuullisin keino todisteiden vastaanottamiseksi (lähinnä jos todistajan kotipaikka on kaukana tuomioistuimesta). Näin toimittaessa on aina taattava kontradiktorisen periaatteen ja asianosaisten puolustautumisoikeuden toteutuminen. Muissa EU-maissa asuvien todistajien vastakuulustelu videoyhteyksin tapahtuu [25. marraskuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen \(EU\) 2020/1783](#) mukaisesti. Kolmansissa maissa asuvien todistajien osalta taas noudatetaan [kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä annettua lakia](#) ja voimassa olevia yleissopimuksia tai muita sopimuksia.

3 Näytön arviointi

Näytön arvioinnin avulla tuomioistuin ratkaisee, miten tehokkaita käytetyt todistuskeinot ovat kokonaisuutena, kun niitä tarkastellaan terveellä järjellä. Kuten edellä on todettu, on kuitenkin muutamia todistuskeinoja, joiden todistusarvosta on säädetty laissa. Tällaisia ovat esimerkiksi julkiset ja yksityiset asiakirjat sekä asianosaisten kuuleminen tietyissä tilanteissa.

3.1 Estääkö se, että todiste on hankittu lainvastaisin keinoin, tuomioistuinta ottamasta todistetta huomioon tuomiossa?

Todisteita, jotka on hankittu laissa kielletyin keinoin, ei voida hyväksyä. Myöskään todisteilla, joita hankittaessa on loukattu suoraan tai välillisesti perusoikeuksia tai -vapauksia, ei ole todistusvaikutusta. Tämän vuoksi tuomioistuin ei ota tällaisia todisteita huomioon asiaa ratkaistessaan.

Kun joku asianosaisista katsoo, että hyväksytyä todistetta hankittaessa on loukattu perusoikeuksia, on asianosaisten otettava tämä esille välittömästi ja asia on annettava tarvittaessa muiden asianosaisten tiedoksi. Tämän jälkeen tuomioistuin ratkaisee, onko todiste laillinen.

Jos tuomioistuin katsoo, että todisteita hankittaessa on loukattu jotakin perusoikeutta, sen on hylättävä todiste viran puolesta.

Tuomioistuin voi ottaa tämän kysymyksen esille myös omasta aloitteestaan, ja kysymys ratkaistaan oikeudenkäynnin aikana. Jos kyseessä on suullinen menettely, asia ratkaistaan istunnon aluksi ennen todisteiden vastaanottamista.

3.2 Käykö lausumani todisteesta ollessani itse asianosaisena asiassa?

Jos asianosainen kutsutaan antamaan lausuma vastakkaisen osapuolen hyväksi, lausuman arvo riippuu asianosaisen antamien vastausten sisällöstä. Jos muiden todisteiden arvioinnin tulokset eivät ole ristiriidassa tämän kanssa, tuomioissa pidetään varmoina seikkoja, jotka yksi asianosainen on tunnustanut varmoiksi, jos kyseinen asianosainen on ollut niihin henkilökohtaisesti osallisena ja niiden vahvistaminen varmoiksi on täysin hänen etunsa vastaista. Muilta osin tuomioistuin arvioi lausuman sisältöä terveen järjen perusteella.

Tuomioistuin voi myös pitää asianosaiseen liittyviä henkilökohtaisia seikkoja varmoina, jos asianosainen (joka on asianmukaisesti kutsuttu todistamaan ja jolle on ilmoitettu oikeuteen saapumatta jättämisen seurauksista) ei saavu antamaan lausumaa tai saapuu oikeuteen mutta kieltäytyy antamasta lausumaa tai antaa vältteleviä vastauksia aina kun kyseessä ovat seikat, joissa asianosainen on ollut henkilökohtaisesti osallisena ja joiden osoittautuminen varmoiksi on kokonaan tai osittain asianosaisen edun vastaista. Asianosaiselle on määrättävä lisäksi oikeuteen saapumatta jättämisestä 180–600 euron sakkorangaistus.

4 Onko kyseinen jäsenvaltio todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritellyt muita viranomaisia, joilla on toimivalta vastaanottaa todisteita siviili- ja kauppaoikeudellisia asioita koskevia oikeudenkäyntejä varten asetuksen nojalla? Jos näin on, millaisissa oikeuskäsittelyissä niillä on toimivalta ottaa vastaan todisteita? Voivatko ne pyytää ainoastaan todisteiden vastaanottamista vai voivatko ne myös avustaa todisteiden vastaanottamisessa toisen jäsenvaltion esittämän pyynnön perusteella? Ks. myös todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukainen ilmoitus

Espanja ei ole määritellyt muita viranomaisia, jotka voivat vastaanottaa todisteita oikeudenkäyntejä varten. Todisteiden vastaanottaminen kuuluu Espanjan tuomioistuinten yksinomaiseen toimivaltaan.

■ Päivitetty viimeksi: 23/12/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.